

INHOUDSOPGAVE

Colofon	2
Van de voorzitter	3
Lezingen voorjaar 1999 afdeling Betuwe	4
Toekomst NGV.....	5
Twentse voorouderdag 13 maart 1999	6
NGV Afdeling IJssellanden	6
Waar blijven onze leden	6
C.P.H. Soetens	
Buurmeesters te Drumpt belast met het uitzetten van het verschot 1729-1820.....	8
R.H.C. van Maanen	
Vraag en aanbod I.....	9
Wellse ondernemers in de achttiende eeuw	9
G. van Genderen	
Vraag en aanbod II	13
Een "dorpsrel" in Heerewaarden anno 1710.....	16
G. van Ton	
Akten van indemniteit en borgstelling afgegeven aan personen die zich in Waardenburg vestigden of naar elders vertrokken 1713-1811	19
R.H.C. van Maanen	

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is niet toegestaan

De inhoud van de artikelen is voor verantwoording van de auteur.

N.G.V.

AFDELING BETUWE

Colofon

Zie afdelingswebsite: <http://betuwe.ngv.nl>

Losse tijdschriften: f 2,50 per stuk.

Van de voorzitter

Het tweede nummer van ons eigen tijdschrift ligt voor u. De oproep voor kopij heeft succes gehad: u kunt dat in dit nummer zelf constateren. Het eerste nummer werd overigens binnen (met applaus) en buiten de afdeling met gejuich ontvangen. Blijkbaar tel je als afdeling pas mee als je een eigen periodiek uitgeeft.

Zo aan het eind van het jaar kun je constateren dat onze afdeling er niet slecht voorstaat. Het ledental groeit licht en we kunnen maandelijks velen begroeten tijdens de lezingen. Wel hebben we de indruk dat dit bezoekersaantal wat terugloopt. Uit gesprekken met leden die de laatste tijd niet (meer) komen, leiden we af dat men zich wat te oud begint te voelen. Ook het 's avonds nog op pad gaan wordt dan bezwaarlijk gevonden, evenals de beklimming van de trappen naar de zaal. Aan de onderwerpen zal het niet liggen, we proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de wensen zoals deze tijdens de enquête naar voren werden gebracht.

Wel zorgelijk blijft de bezetting van bestuursfuncties: in februari neemt onze secretaris echt afscheid en we kunnen beslist niet zonder. Alle bestuursleden zijn eigenlijk gewoon leden van de afdeling die er tijdelijk iets extra's voor doen als bestuurslid. Ik durf met de hand op mijn hart te verklaren dat het zeker geen tijdrovende aangelegenheid is, je oogst er wel alle dankbaarheid van je medeleden mee. Wat let u

Graag wenst het bestuur u goede feestdagen en een (ook in genealogisch opzicht) goed nieuwjaar. Voor de eerste helft van het nieuwe jaar hebben we weer een paar uiterst interessante sprekers kunnen uitnodigen. Aan u om gebruik te maken van hetgeen zij zullen vertellen.

Hebt u wensen of andere opmerkingen, vertel het uw bestuur, we kunnen er ons voordeel mee doen.

Staat uw bijdrage in de volgende uitgave? Stuur dan uiterlijk 15 juni 1999 uw copy naar de redactie.

Martin IJzerman

Lezingen voorjaar 1999 afdeling Betuwe

12 januari 1999 Nassause bastaarden

A.J.G. Hogendoorn [lid afd. Betuwe, Buitenweg 68, 4021 BE Maurik, tel. 0344 691287]

Wij kennen deze spreker als een uitermate boeiend verteller. Ditmaal zal hij ons inzicht geven in een minder bekend deel van de genealogie van ons vorstenhuis: de bastaarden van Nassau. Voldoende stof om een avond te vullen!

9 februari 1999 jaarvergadering/ 10 minutenpraatjes

Tijdens deze jaarvergadering zullen we een nieuwe secretaris moeten kiezen. Hebt u belangstelling dan kunt u zich nog melden bij een van de bestuursleden. Wilt u meer weten over de inhoud van de functie, dan is de heer Ranshuysen gaarne bereid u inzicht te geven. Zijn telefoonnummer is 0344 - 61 73 82.

Een ander belangrijk onderwerp is de behandeling van de toekomstnota van de NGV. Tijdens de afdelingsbijeenkomst van januari kan iedereen daarvan kennis nemen. Na de pauze vinden de traditiegetrouwe korte lezingen plaats. Hebt u een kort verhaal te vertellen, geef het door tijdens de avonden of bel met de voorzitter, Martin IJzerman tel. 0345 572 575.

9 maart 1999 De baron von Münchhausen als middelpunt van een genealogisch verhaal

R.F. Vulmsma. [Sarphatipark 94-2, 1073 EB Amsterdam, tel. 020 - 6766780]

Een telkens in ons bestaan terugkerende persoonlijkheid luistert naar de naam Baron von Miinchhausen. Als we zijn verhalen mogen geloven heeft deze baron wel heel bijzondere dingen meegemaakt. Deze bijzonderheid is wel zo groot dat velen zijn gaan twijfelen of hij ooit wel heeft bestaan. Genealogen zullen zich afvragen of, zo zijn bestaan bewezen kan worden, er nog genealogische verbanden van hem naar het heden toe zijn te leggen.

We verwachten van de spreker die het op zich durfde te nemen om het onderwerp Baron van Miinchhausen te bespreken dat daarover de nodige helderheid zal worden geboden.

10 april 1999 Gelderse Contactdag Tiel van 10.00-16.00 uur.

Op 10 april vindt weer de tweejaarlijkse Gelderse Contactdag plaats. Een onmisbare gelegenheid voor allen die genealogische sporen zoeken in Gelderland. Op deze dag kunt u contact leggen met honderden andere genealogen die over gegevens beschikken in Gelderland. Een rondgang langs de vele stands zal u zeker nieuwe informatiebronnen opleveren. Kortom: u mag dit niet missen. De

dag wordt gehouden in Motel Tiel, Laan van Westroyen 10,4003 AZ in Tiel., Zie verder de informatie t.z.t. in Gens Nostra.

13 april 1999 Tijdelijke en permanente immigratie in Nederland

Dr. J. Lucassen. [Instituut Sociale Geschiedenis tel 020 - 668566/6654181, Cruquiusweg 31, 1091 AT Amsterdam]

Migratie wordt nog teveel gezien als een eenvoudig proces. In werkelijkheid blijken migranten echter dikwijls niet van A naar B te gaan, maar ofwel tijdelijk elders te vertoeven, dan wel op en neer te trekken, van plaats naar plaats, of zelfs in een wijde cirkel rond te trekken. De Nederlandse geschiedenis geeft voorbeelden van al deze migratievormen. Niet alleen het onderscheid tussen deze vormen, maar juist ook de samenhang ervan komen aan de orde. Ook zal worden ingegaan op de genealogische aspecten van de migratie.

11 mei 1999 Speurtocht naar mijn familieafstamming.

F.M. Decates. [121229, Havikstraat 37,6591 TV Gennep, tel. 0485 - 512369]

Spreker heeft veel onderzoek verricht in Frankrijk en België. Met overhead en dia's zal hij zijn speurtocht toelichten. Zo krijgt u een goed inzicht in het zoeken in de Franse en Belgische archieven! Uit de enquête weten we dat velen met belangstelling uitzien naar dit onderwerp.

Toekomst NGV

In de afgelopen jaren heeft een discussie plaatsgevonden over de richting waarin de NGV zich naar de toekomst zou moeten ontwikkelen. Deze discussie heeft vooral plaatsgevonden met de afgevaardigden en het hoofdbestuur. In april 1999 zal deze discussie afgerond worden tijdens de Algemene Vergadering.

Vooruitlopend daarop kan iedereen binnen de afdeling zijn mening vormen over de plannen zoals deze tot nu toe zijn ontwikkeld. Zoals het er nu naar uitziet hebben we bij de januari-lezing de tekst beschikbaar van deze toekomstplannen. We kunnen er dan, indien u dat wenst, tijdens de jaarvergadering bij stilstaan. Mocht u niet in de gelegenheid zijn om in januari de lezing bij te wonen en hebt u wel belangstelling, dan kunt u bij de secretaris het betreffende stuk opvragen. Let wel: eventuele reacties moet u geven aan uw afgevaardigden die tijdens de vergadering in april met het hoofdbestuur de definitieve nota vaststellen. Voor onze afdeling zijn dat Martin IJzerman tel. 0345 572 575 en Wim van de Westeringh tel. 026 - 472 21 92.

TWENTSE VOOROUDERDAG 13 maart 1999

De afdeling Twente van de NGV organiseert op zaterdag 13 maart 1999 van 10.00 tot 16.00 uur in de Bijenkorf, Markstraat 23 te Bome de Twentse Voorouderdag. In meer dan 30 stands zijn ondermeer aanwezig genealogische werkgroepen van regionale heemkundeverenigingen - ook uit het aangrenzende Duitse gebied, NGV-werkgroepen, computergenealogie, het Rijksarchief Overijssel, genealogische boeken en tijdschriften, de Genealogische databank Twente met namen van meer dan 600.000 personen en de Genealogische Werkgroep Twente met zo'n twintig getranscribeerde bronnen.

NGV AFDELING IJSSELLANDEN

Ter gelegenheid van haar 40 jarig bestaan in 1998, heeft de afdeling een kwartierstatenboek uitgegeven: "40 jaar - 40 kwartieren".

Het boek kost f 17,50 (exclusief f 7,50 verzendkosten) en kan besteld worden via een storting op onze girorekening no. 39 13 760 t.n.v. NGV afd. IJssellanden, Zwolle of bij de secr. a.i. Theo van Reijn, Toon Slurinkhof 79,8264 DH Kampen, tel: 038 - 33 31 620, fax 038 - 33 31 628.

Voorts zal een kopie van ons eerste kwartierstatenboek "Boeren, Burgers en Buitenlui" te koop worden aangeboden voor f 25,- (exclusief f 7,50 verzendkosten). Deze kopie zal begin 1999 aangemaakt worden en kan alleen besteld worden door storting (vóór 1 januari 1999 op onze girorekening no. 39 13 760).

Waar blijven onze leden?

C.P.H. Soetens

Het was september 1985. Eindelijk was het dan zover. In mei van dat jaar was er al een bijeenkomst geweest, waarop een aantal her en der verspreid wonende leden en niet-leden de wens uitsprak, dat zij graag een afdeling van de Nederlandse Genealogische Vereniging in Tiel zouden zien opgericht. Het betrof toen ongeveer een veertigtal belangstellenden. Maar ook onder de leden van aangrenzende afdelingen waren personen, die dan tot de nieuwe afdeling zouden willen toetreden. Bij elkaar een zestig personen en dat zou in eerste instantie voldoende zijn om een nieuwe afdeling op te richten. Met een voorlopig bestuur werd in september gestart, want pas in februari 1986 zouden de leden zich uitspreken over de definitieve bestuurssamenstelling. Het aantal

leden groeide langzaam maar gestaag, zodat dit begin 1988 de 100 reeds overschreed, in januari 1991 150, thans ligt het aantal boven de 200.

De leden uit de beginperiode waren zeer enthousiast en vooral ook trouw, waardoor het aantal belangstellenden per bijeenkomst toen gemiddeld op ca. 45 personen lag. Natuurlijk vinden er mutaties plaats, niet alleen door nieuwe leden, maar ook van personen, die overgeschreven worden naar andere afdelingen door verhuizing of op eigen verzoek. Ook door overlijden loopt het aantal weer terug of omdat bedankt wordt als de bijeenkomsten niet meer kunnen worden bezocht of wanneer de interesse in de genealogie afneemt.

Het aantal belangstellenden zal tegenwoordig ook rond de veertig personen liggen, maar dat zou natuurlijk gezien het gestegen ledental veel hoger kunnen liggen. Wat kan daarvan nu de oorzaak zijn?

De zaal kan onmogelijk de reden zijn. Onze afdeling prijst zich zeer gelukkig, dat de stijkamer van het streekmuseum voor de bijeenkomsten al vanaf het begin beschikbaar is. Een ruimte, zo in de geest van onze hobby, is bij nog geen enkele andere afdeling aangetroffen.

Voldoet het aangeboden programma niet aan de verlangens? Het bestuur tracht uiteraard zoveel mogelijk te voldoen aan de wensen van de leden. Via de in 1997 gehouden enquête heeft een ieder de gelegenheid gekregen voorstellen te doen, maar ook nu nog worden ideeën van de leden voor een bepaald onderwerp zeer op prijs gesteld. Voor vrijwel alle leden geldt, dat een lezing altijd iets bijdraagt aan de kennis van de genealogie of een daaraan verwant onderwerp. We waren ooit allen beginners, die niet zo goed wisten waar te zoeken en hoe te handelen.

Door echter de bijeenkomsten bij te wonen, wordt steeds iets toegevoegd aan de kennis, welke men al heeft ook al denkt men dat het onderwerp voor het eigen onderzoek van geen belang is. Bovendien leert u uw medeleden beter kennen en ook dat kan tot gevolg hebben, dat er contacten ontstaan, die voor uw onderzoek van nut kunnen zijn.

De bedoeling van het bovenstaande is u op te wekken de afdelingsbijeenkomsten te bezoeken, voor zover u dat niet regelmatig doet. Elke tweede dinsdag van de maand is er weer een nieuw onderwerp.

Komt u ook op 12 januari 1999?

Buurmeesters te Drumpt belast met het uitzetten van het verschot 1729-1820

R.H.C. van Maanen

Het polderbestuur werd in die dagen gevormd door een schout en buurmeesters die namens de geërfden (de grondeigenaren) het toezicht hielden op watermolens, watergangen, dijken, kaden, sluizen, heulen, wegen en stegen. Zij waren er voor verantwoordelijk dat deze werken in goede staat van onderhoud verkeerden en bleven. De kosten die voor het onderhoud nodig waren, werden over de morgens omgeslagen volgens de daartoe opgemaakte dorpszetting. Op deze wijze betaalden de geërfden de uitgaven naar gelang de grootte van hun grondbezit.

Arien Bergacker	1790-1793
Jacob Bergacker	1740-1744
Frans Jansz van Dé	1762-1764
Willem van Ee	1729
Hack,...	1735-1739
Dirk Jan Heij	1781-1783,1786-1789
Willem Huijgen	1732-1734
Peter Jansen	1805-1806
Bastiaan de Kleijn	1758-1761
Jan de Kleijn	1745-1746,1750-1751,1755-1757
Willem Mulders	1807-1818
Johannis van Offerden	1794-1804
Jan Schalk	1784-1785
Johannis Smits	1795-1796
Aart Teunisz Verbeek	1765 -1766
Antoni Vermeulen	1767-1780
Teunis van Weerdenburgh	1730-1731
Matthijs Wielders	1794
Hendrik Wouterse	1747-1749
Jeroen Zoermans	1752-1754

Vanaf 1820 werd geen buurmeester meer vermeld in de zettingen van het verschot.

Bronnen

- Archief dorpspolder Drumpt 1729-1837 (Streekarchivariaat West-Betuwe, locatie Geldermalsen).

- Keijmel, P.D. Statistieke beschrijving van de steden en het platteland van Gelderland. Statistieke beschrijving van Tielrewaard in: *Bijdragen en Mededelingen*, deel LXV, Gelre. S. Gouda Quint - D. Brouwer en Zoon, Arnhem, 1971, p. 93-114.

VRAAG EN AANBOD I

Gevraagd worden de gegevens van Abraham Jaspersz. Noogert (geboortedatum onbekend), gehuwd met Janneke de Lang (geboren 13-09-1713) te Meteren. Uit dit huwelijk werden te Leerdam gedoopt:

Jan	17-03-1743
Dirk	24-04-1745
Cornelis	18-02-1748
Maayke	01-03-1750
Dirk	31-03-1753

Reacties sturen aan M.G. Butselaar-Bogerd, Kam. Onneslaan 5,3769 DN Soesterberg.

Wellse ondernemers in de achttiende eeuw

G. van Genderen

Het dorp Well vormde samen met het dorp Ammerzoden en de buurtschappen Slijkwell, Wellseind en Wordragen de Hoge Heerlijkheid Ammerzoden, Well en Wordragen. Well was in de achttiende eeuw een centrum van bierbrouwerijen en hopteelt. Omdat de landbouw sterk gespecialiseerd was in de hopteelt, die een zeer intensief karakter had, kon een vrij klein bedrijf al behoorlijk winstgevend zijn. Het gemiddelde landbezit van de Wellse landbouwers bedroeg in die tijd zes morgen (ruim vijf hectaren). Medio achttiende eeuw waren er in Well drie bierbrouwers, een kuiper, een smid, een wagenmaker, een timmerman/aannemer, een kleermaker en tenminste vier herbergiers gevestigd. In 1795 had het dorp Well 384 inwoners, waarvan 111 volwassenen. In verhouding tot het aantal inwoners kende Well dus veel nijverheid.

Smeden

De smederij was gevestigd op kad. sec. E nr. 299 tegenover de kuiperij. De smid Jan Petersz van Alebeeck was schepen (1706/24) en buurmeester (1704). Jans opvolgers waren Arijne van Velde en Dirk van Woerkom.

Bierbrouwers

De "Brouwerij" op kad. sec. E nr. 335 was de gehele achttiende eeuw in het bezit van de familie Vesters. Anthony Vesters volgde zijn schoonvader Leonard van de Braack omstreeks 1700 als brouwer op, waarna zijn zoon Jeroon Vesters eigenaar werd. Jeroon was tevens schepen (1724/54) van de Hoge Heerlijkheid en buurmeester (1730) van Well. Na zijn overlijden hertrouwde zijn weduwe met Ignatius Valck welke de volgende eigenaar werd. Ignatius was schepen (1756/76) en heemraad (1781) van de Hoge Heerlijkheid. Op het einde van de achttiende eeuw was Adrianus Vesters de eigenaar Adrianus was schepen (1769/87) en heemraad (1778/96) van de Hoge Heerlijkheid en buurmeester (1769) en armmeester (1790) van Well. In de "brouwerij" was tevens een herberg ondergebracht.

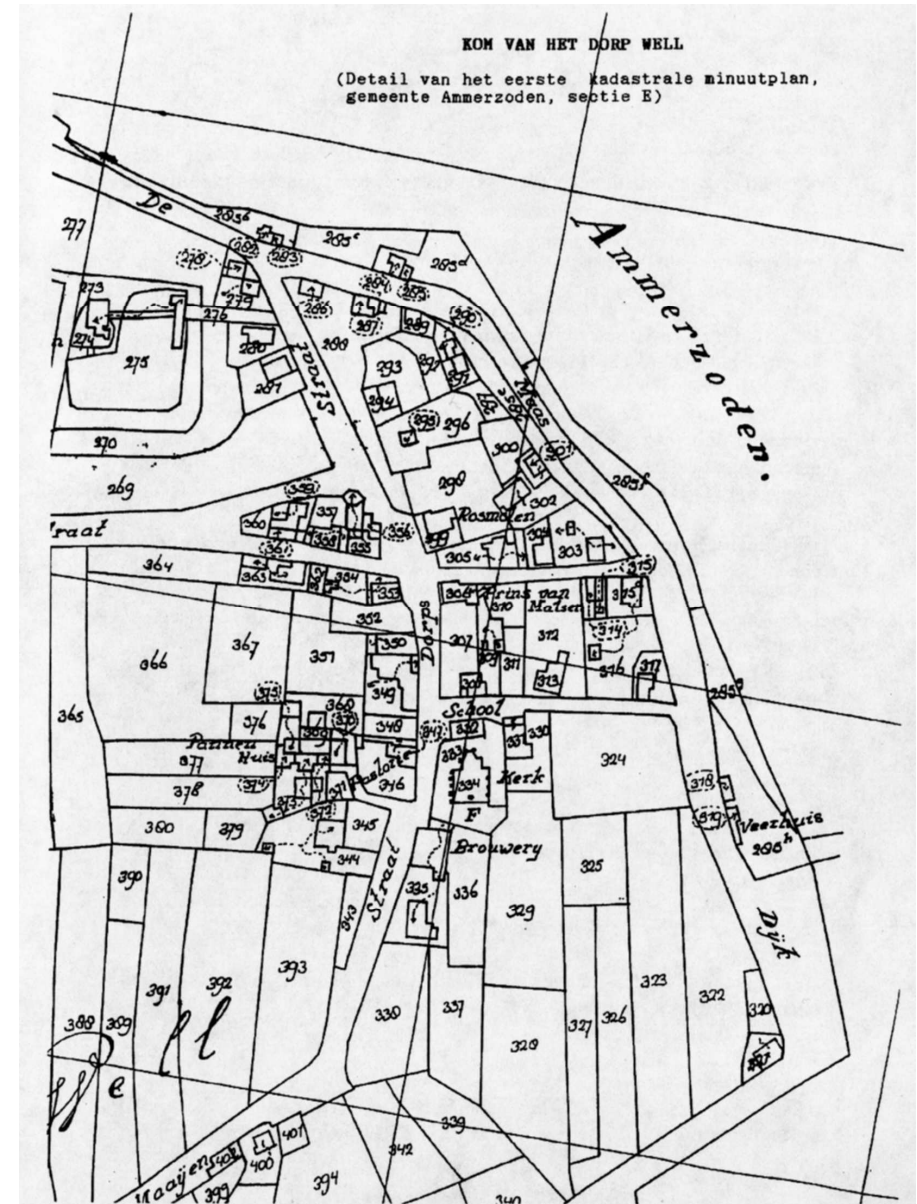
Op kad. sec. E nr. 350 was een brouwerij gevestigd waarvan begin achttiende eeuw Paulus Arijenz den Brouwer de eigenaar was. De volgende eigenaar was Arijaan de Goey welke de brouwerij op 3 februari 1739 aan Willem van de Wiel verkocht. Op 20 mei 1761 verkocht Geertje de Leeuw, weduwe van Willem van de Wiel de brouwerij aan Jan Woutersz van Genderen, koopman te Nieuwaal, schepen in de Hoge Gerichtsbank van Zuilichem (1752/69) en burgemeester van Nieuwaal (1732/58). Kort daarna werd diens zoon Hermen van Genderen, schepen (1766/93), heemraad (1776/88) en buurmeester (1766), de volgende eigenaar. Hermen verkocht de brouwerij omstreeks 1799 aan de bakker Jan Mattheusz de Weert. De "Hopwaag" op kad. sec. E nr. 349 is omstreeks 1799 gebouwd door bovengenoemde Hermen van Genderen en is tot 1814 als brouwerij in gebruik geweest.

Kuipers

Op kad. sec. E nrs. 355-356 was sinds 1740 de kuiperij gevestigd van Jan van der Aa. In 1753 hertrouwde zijn weduwe Antonet de Grouw met Peter Peters, een Vlaming, welke het bedrijf voortzette.

Wagenmakers

Op kad. sec. E nr. 363 was de wagenmakerij van Mattheus Gijsbertsz van Buren, welke in 1709 overleed, gevestigd. In 1710 vestigde de wagenmaker Willem van Beurden zich op kad. sec. E nr. 372 in "Het Pannenhuis". Willem was schepen (1726/82) en buurmeester (1725). Willems zoon Nicolaas volgde hem op. Nicolaas woonde op kad. sec. E nr. 373 in "Het Pannenhuis" en was schepen (1740/79) en armmeester (1780/82).

Timmerlieden

In 1736 vestigden de broers Peter en Staas Jansz van Diggelen, geboortig van Driel, zich als timmerlieden/aannemers op kad. sec. E nr. 308. Deze familie zou dit vak twee eeuwen te Well uitoefenen.

Herbergiers

"De Prins van Malburg" op kad. sec. E nr. 306 was sinds 1693 eigendom van Aart Hendriksz Kraay, welke tevens schepen (1700/02) was. Aarts zoon Gijsbert, schepen (1737/39) en buurmeester (1737), volgde hem als herbergier op. Gijsberts dochter Willemke trouwde omstreeks 1740 met Tieleman Hendriksz Kraay, welke de volgende eigenaar werd. Na de dood van Tieleman hertrouwde Willemke in 1733 met Willem Aartsz Rooyens, welke daarna de scepter achter de tapkast zwaaide. Willem was schepen (1786/88), heemraad en buurmeester (1780).

"De Hartogh van Bruijnswijck" op kad. sec. E nr. 308 werd in 1682 door de erven Gijsbert Hendriksz Kraay verkocht aan Wouter Mauritsz de Gier. Wouter was schepen (1683/1703) en buurmeester (1696). In 1725 volgde zijn schoonzoon Aart Dirksz van Genderen, schepen van Nederhemert (1721/22), hem op. In 1736 verkocht Aart de herberg aan de timmerlieden Van Diggelen. In 1750, toen Peter van Diggelen de tapperseed deed was het pand nog in gebruik als herberg.

"De Brouwerij" op kad. sec. E nr. 335 van de familie Vesters was tevens brouwerij (zie eerder).

"De Hopwaag" op kad. sec. E nr. 349 van de familie Van Genderen was eveneens tevens brouwerij (zie eerder).

In "het Fortuin" op kad. sec. E nr. 313 was op het einde van de achttiende eeuw Pieter van Nop herbergier. Pieter was tevens gerichtsbode.

Verder tapte in 1740 de weduwe van de gerichtsbode Maurits Woutersz de Gier, wonende op kad. sec. E nr. 34.

Kleermaker

Op kad. sec. E nr. 375 was in "Het Pannenhuis" de kleermakerij van Jan Aartsz van Ham gevestigd. Jan was tevens schepen (1721/39) en buurmeester (1714).

Chirurgijns

In 1781 woonde de chirurgijn Christiaan Treppe op kad. sec. E nr. 308, waar hij een gedeelte van het voorhuis huurde van de familie Van Diggelen. In 1795 woonde de toenmalige chirurgijn Smith in bij de schoolmeester Jan Walravensz Baar in het schoolhuis op kad. sec. E nr. 332.

Marktschippers

Omstreeks 1700 was Robbert Jacobsz van der Steen, wonende op kad. sec. E nr. 302, marktschipper op Den Bosch. Hij werd opgevolgd door Willem Krijgh, wonende op kad. sec. E nr. 281, welke zich als gegageerd Schots militair in 1713 te Well vestigde.

Bronnen

- Kadastrale atlas Gelderland 1832. Ammerzoden. ISBN 90-71988-22-8.
- Eerste kadastrale minuutplan gemeente Ammerzoden, kad. sec. E.
- Oud -Rechterlijk Archief van de Hoge Heerlijkheid Ammerzoden, Well en Wordragen, loof- en dingsignaten (Rijksarchief Gelderland bloknr. 0127).
- De Eerste Volkstelling in de Bommelerwaard in 1795,.: Ammerzoden (Streekarchief Bommelerwaard).

VRAAG EN AANBOD II

GEZOCHT DE KIEP

B. Kiep

Door dhr. Kiep worden foto's en verhalen over (bijna) uitgestorven takken (De) Kiep gezocht. Reacties aan Bas Kiep te Usquert (Gr.) tel/fax 0595 - 42 40 21.

Wip je op een donderdagmiddag vanuit kantoor even het Rijksarchief in Den Haag binnen en wie kom je daar tegen: onze streekarchivaris Ron van Maanen. Even een kopje koffie drinken en bijpraten over jeneverstokerijen, doodlopende sporen en bijna uitgestorven takken. Praten over de noodzaak om, voordat alles netjes is uitgezocht, liever snel actie te ondernemen om fotografisch materiaal, dat toch in ruime mate bij nu nog onbekenden beschikbaar moet zijn, te achterhalen. Zijn suggestie om een oproep in ons tijdschrift te plaatsen was natuurlijk een open deur, maar om de een of andere reden was het er nooit van gekomen. Als je dan realiseert dat ons tijdschrift ook op de leestafel van zusterverenigingen en andere verenigingen en genootschappen komt te liggen, vraag je af waarom je die stap niet eerder hebt gezet.

In mijn onderzoek naar de nakomelingen van Gijsbert Jansz Kiep, die in 1687 te Heukelum trouwt en vanuit Leuven zijn kinderen laat dopen, zijn inmiddels alle takken in beeld gebracht.

Een interessante vondst was dat het kleine geslacht De Kiep uit Buurmalsen, dat bij de volkstelling in 1947 slechts twee levende personen telde, rechtstreeks van de genoemde stamvader bleek af te stammen. Daar openbaren zich mijn eerste vragen omtrent deze nog maar net uitgestorven tak:

Mattheus (de) Kiep, geb. Culemborg ca. 1814, tr. 1843 Klazina van Tintelen. Uit dit huwelijk o.a. Gijsbertus, geb. Buurmalsen 23-2-1860, overl. Geldermalsen 22-8-1938, tr. Geldermalsen 19-5-1893 Geertruida Vogelenzang. Uit dit huwelijk drie kinderen:

- * Mattheus, geb. Geldermalsen 16-5-1894, ongehuwd, overl. Geldermalsen 12-4-1932.
- * Engelina, geb. Geldermalsen 16-11-1895, overl. Den Haag 7-2-1962, tr. Den Haag 5-11-1919 Karel T. Valkenburg, overl. Den Haag 7-10-1961. Er zijn (nog) geen kinderen bekend.
- * Aart, geb. Geldermalsen 11-12-1897, ongehuwd, overl. Amersfoort 8-11-1946. Tot 1941 woonde hij te Geldermalsen.

Vraag 1: is er iemand die fotografisch materiaal heeft waarop personen uit deze tak staan? Ander materiaal is ook welkom.

Gijsbert(us) de Kiep, geb. Culemborg (akte), 1-12-1840 tr. An(ne)tje Klaasen. Uit dit huwelijk:

- * Alida, geb. Bussem 19-9-1866, tr. Jan Willem van Heesik. Beiden overlijden voor 1939. Verdere gegevens ontbreken nog.
- * Metta, geb. Naarden 21-12-1868, overl. Amersfoort 18-3-1951, tr. Amsterdam 22-8-1928 Johannes Lücke, overl. Amsterdam 6-3-1941. Verdere gegevens ontbreken nog.

Vraag 2: als vraag 1

De volgende vraag heeft ook betrekking op fotografisch materiaal, dit keer van een Asperense tak waarvan ik de nazaten nog niet heb kunnen lokaliseren:

Hendrikus Jan Karel Kiep, geb. Asperen 30-6-1874, overl. Asperen 9-3-1941 tr. Asperen 22-12-1894 Teuntje Peternella de Gruyter. Uit dit huwelijk:

- * Arie, geb. Asperen 19-4-1895, overl. Leerdam 7-1-1979, tr. Beesd 28-5-1925 Alida Petronella Hendrika Bullee.

- * Ceelke, geb. Asperen 16-11-1896, overl. Leerdam 4-5-1978, tr. Asperen 8-5-1918 Klaas Kruys. Ze krijgen te Asperen vier zonen: Pieter (1918), Hendrikus Jan Karel (1920), Dirk (1921) en Teunis Pieter (1925).
- * Nesia, geb. Asperen 9-12-1897, overl. Leerdam 30-12-1977, tr. Asperen 28-8-1919 Gerrit van Ochten. Uit dit huwelijk te Asperen vier kinderen: Huibert (1920), Teuntje Peternella (1920), Theeuwe Lijntje (1922) en Hendrikus Jan Karel (1926).
- * Cornelis, geb. Asperen 21-6-1900, overl. Vught 3-4-1989, tr. Deil 21-11-1941 Antonia Verploeg
- * Leendert, geb. Asperen 29-11-1902, overl. Leerdam 4-1-1996, tr. (1) Leerdam 13-12-1929 Maria Catharina Geertruida van de Weteringh. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren. Tr. (2) Leerdam 30-9-1936 Geertruida de Bruin. Uit dit huwelijk dochter Teuntje Pieternella, geb. Leerdam 24-11-1938
- * Charlotta, geb. Asperen 13-12-1904, overl. Leerdam 28-8-1980, tr. Asperen 3-3-1939 Geert Kars, geb. Leerdam 10-9-1904, overl. Gorinchem 8-8-1975. Het paar bleef kinderloos.
- * Peternella, geb. Asperen 2-2-1910, tr. Asperen 27-5-1938 P. van Berk.
- * Cornelis, geb. Asperen 13-12-1914, overl. Rotterdam 8-8-1975, tr. Asperen 6-9-1939 Maaïke Nieuwboer. Uit dit huwelijk dochter Teuntje Peternella, geb. Asperen 3-1-1940, tr. Asperen 15-7-1959 D.H. Langerhuizen.

Vraag 3: wie heeft fotografisch materiaal waarop (één van de) genoemde personen staan. Er wonen geen Kiep-en meer in Asperen. Wie kan mij in contact brengen met (een van de) genoemde personen?

De laatste vraag naar fotografisch materiaal, heeft betrekking op een tak Kiep, die nog nazaten heeft via de vrouwelijke lijn, en naar Everdingen / Hagestein trok:

Cornelis Kiep, geb. Everdingen 2-1-1836, tr. Antonia Maagje Veen. Uit dit huwelijk:

- * Christiaan Cornelis, geb. Vianen 22-11-1868, overl. Hagestein 3-11-1949. Verdere gegevens ontbreken (nog).
- * Christina Maria, geb. Everdingen 1-9-1872, overl. Hilversum 28-12-1949, tr. Vreeland 10-1-1896 Hendrik Selders, overl. Hilversum 4-7-1947. Uit dit huwelijk zijn (nog) geen kinderen bekend.

- * Teunis, geb. Hagestein 17-11-1876, overl. Driebergen 22-6-1950, tr. Ede 5-4-1902 Grietje Berendina Jansen. Uit dit huwelijk: Anthonia Maagje, geb. Utrecht 23-9-1902, overl. Stede Broeck 9-3-1979, tr. Druten 27-4-1926 Christiaan Stigter. Uit dit huwelijk zijn (nog) geen kinderen bekend en Evertina, geb. Bunnik 18-8-1909, ongehuwd, overl. Bolsward 6-3-1993.
- * Catharina Maria, geb. Hagestein 4-3-1879, overl. Bussum 11-9-1964, tr. 's-Graveland 2-6-1905 Benjamin Veldhuizen, overl. Hilversum 31-12-1963. Uit dit huwelijk Cornelis Anthonie Veldhuizen, geb. 's-Graveland 18-4-1918. In 1941 overgeschreven naar Arnhem.

Vraag 4: wie heeft fotografisch materiaal waarop (één van de) genoemde personen staan. Wie kan mij in contact brengen met (één van de) genoemde personen?

Ten slotte een vraag over de oudst bekende generatie. Gijsbert Jansz Kiep kom ik voor 't eerst tegen in 1687 te Heukelum. Daarna is hij volledig te volgen. Maar waar komt hij vandaan? Jenneke Kiep is ongetwijfeld zijn zuster, want ze worden samen bij de lidmaten genoemd (als Kibe) in 1702. Jenneke laat vanaf 1694 te Asperen kinderen dopen. Grietje Kiep is hoogstwaarschijnlijk ook een zuster zij is in 1722 te Asperen doopgetuige bij een kleindochter van G.J. Kiep. Marie Kiep is hoogstwaarschijnlijk ook een zuster: zij is in 1726 te Asperen doopgetuige bij een kleinzoon van G.J. Kiep. De drie (waarschijnlijke) zusters zijn met de achternaam Kiep vermeld; de naam was dus toen al gangbaar.

Vraag 5: heeft iemand een tip/indicatie waar de genoemde zusters of hun ouderlijk gezin vandaan zouden kunnen komen?

Voor overig fotografisch en ander materiaal over Kiepen, die al drie eeuwen in de West-Betuwe verblijven, hou ik mij uiteraard van harte aanbevelen.

Een "dorpsrel" in Heerwaarden anno 1710

G. van Ton

Aert Jansz Ton (1640-1712) was een belangrijk man in Heerwaarden. Hij vervulde er vele functies zoals buurmeester, kerkmeester, ouderling, dijkschrijver en collecteur der verpondingen. Hij was ook schepen in de gerichtsbank van Heerwaarden gedurende 20 jaar in de periode 1679-1711. Op den duur lijkt hij de belangrijkste schepen te zijn geworden; gedurende 18 jaar - van 1693 tot 1711 - was hij tevens substituut-scholt en richter

(substituut = plaatsvervangend). De schout zelf woonde in Zaltbommel, waar hij secretaris van de stad was. Deze afstand leidde op den duur tot problemen, zoals uit het navolgende blijkt.

Op 15 december 1693 vindt de volgende aantekening in het gelofte-signaat plaats.

Ter selver tijt heeft den Schoet Willem van Oever in pleno Collegio gesubstitueert Aert Ton om t' Schout en Richter Ampt in sijn Absentie getrouwelijck en oprechtelijck waer te nemen en t' dexeceren midts dan van doende.

Jarenlang vervult hij deze functie. We zien hem in de schepenbank vele malen als richter optreden. De functie van schepen en substituut-schout en richter konden kennelijk worden gecombineerd. Als substituut-schout was hij uiteraard verantwoording schuldig aan de schout. Doch aan het afleggen van verantwoording is het in de loop der tijd waarschijnlijk gaan ontbreken. De oude schout Willem van Oever heeft daar mogelijk niet zo'n punt van willen maken. Diens zoon en opvolger echter meent dat Aert Ton op een gegeven moment niet meer is te handhaven, zo mag uit het volgende blijken.

Coram Schepenen Goossen Spiegel en Aardt Vervoorn, De Heer Adriaan van Oever Rigter en Schultus tot Herwaarden heeft in sijne absentie tot het selve ampt in plaats van Aardt Jansz Ton, gesubstitueert Schout Hendrick Joosten van Hekesen, om alles te doen en te verrichten even off Comparant selfs voor oogen en present was, met gelofte van ratificatie, mits nochtans van sijn bewindt, doende Reeckeninge bewijs en Reliqua, actum den 30en December 1709

Het valt op, dat bij de aanwijzing van Hendrick Joosten van Hekesen wordt gestipuleerd dat de plaatsvervangende diende te geschieden alsof de schout er zelf bij aanwezig was en dat rekening en verantwoording (Reeckeninge bewijs en Reliqua) dient te worden afgelegd. Mogelijk ontbrak het daaraan bij Aert Ton. Dat blijkt wel uit de volgende citaten. De inhoud van deze citaten brengen ons voor de geest, wat wij in onze tijd een "ordinaire dorpsrel" zouden noemen. Want hoe reageert de schepenbank op de aanwijzing van Hendrick van Hekesen; als volgt!

Op den 6n Januarij 1710 sijnde den ordinairen Ceurdagh in Heerwaarde, door Hendrick Joosten van Hekesen, aen het gerigt vertoont en overgegeven eene besloten missive, houdende aan 't gemelte gerigt, en beteekent door den Richter en Scholtus Adr: van den Oever de dato den 3' deser waer bij kennisse geeft dat de Substitutie van Aardt Ton, als Richter en Scholtus van Heerwaarden om verscheijdene redenen hadt op gecondigt, en tot desselfs

Substituut aangesteldt, Hendrick Joosten van Hekesen, gevonden ten dien Eijnde mede over een acte van voor. Substitutie van den 30en December lestleden, als mede een Insuniatie aen Aerdt Ton gedaan, waer op gedelibereert zijnde, hebben Schepenen verstaan, voorn. Aert Ton voor Subst. Richter en Scholtus alnoch te erkennen, actum ut Supra, praesentib: omnib.

De volgende dag komt de nieuwe schepenbank bijeen. De schepenen zijn het eens met het besluit van de vorige dag, maar zij zeggen er wel wat bij.

Dese voorstaande resolutie op den 7e Januarij in presentie van de op nieuws in eedt gekomen Sijnde Schepen, geresumeert die Sigh daar mede hebben geconfermeert, mits den Subst. Scholt Aert Ton van Sijn bewint aan den Rigter en Scholtus Adriaan van Oever behoorlijkck Reeckeninge en verantwoordinge sal doen, present alle Schepenen.

Mogelijk heeft Aert Ton, die op Driekoningen "op nieuws geeligerdt" (gekozen) werd tot schepen, bij de laatste passage even iets weg moeten slikken. Maar onmiddellijk daarna slaat hij terug. Dit mag men mijn inziens concluderen uit het onmiddellijk op het laatste citaat volgende verhaal. En iedereen was er bij gehaald deze keer; ook de buurmeesters en de kerkmeesters waren aanwezig.

Coram den gesubstitueerden Richter en Schepenen Willem Spiegel en Van Hoofs, de bovenstaande Schepenen Buurmrs. En kerckmrs in Eede opgenomen den 7e Januarij 1710.

Den Gerigtsbode van Heerewaarden Sal sigt uijt naemen van de Schepenen aldaar collegiter vergadert sijnde nogmaals vervoegen bij den Richter en den gewesene Scholtus Willem van oever, en deselve nogmaals in der minne en, niet min gerichtelijck insunueren, en sommeren, ten eijnde deselve een dag believen te beramen en te prefigeren, en sulx binnen den tijd van veertien daegen, om Dorps en Kercke reekeningen samt alle andere Chartres en papieren, het gericht, Dorp ofkerck concernerende, voor soo veel die onder haer beijde of een van beijden mochten berusten, onder inventaris voor twee schepenen van Heerewaarden over te geven, sullende de Schepenen bij verder dilaij genecessiteert worden sikh deswegen nader te adresseren daer en soo het behoort.

Over deze affaire lezen we verder niets. Van Oever senior en junior hebben waarschijnlijk eieren voor hun geld gekozen. De schepenen stonden dan ook in hun recht ('niet min gerichtelijk') en waren van plan het hogerop te zoeken ('sig deswegen nader te adresseren daer en soo het behoort').

Akten van indemniteit en borgstelling afgegeven aan personen die zich in Waardenburg vestigden of naar elders vertrokken 1713-1811

R.H.C. van Maanen

Borgstellingen

- Door Andries van Corstbroeck op 18-5-1713 voor een jaar borg voor f400 voor Paulus Smidt en echtgenote Beliken Rockus.
- Door Jan van Leerdam op 27-3-1715 voor een jaar borg voor Jan Jacobse, echtgenote en kind.
- Door Jan Eimerse en vrouw Geertje de Huijs op 6-1-1726 voor (schoon)vader Eijmert Herberse op 6-1-1726. Eijmert Herberse verhuisde mee naar Est, maar wilde zijn huisje aan de gemenestraat aan het blok Snellevelt onder Neerijnen verkopen.
- Door het echtpaar Aeldert Hijsteck en Huijbertje Aelders op 21-10-1743 voor f 500 voor Teunus de Cleijn en Jenneke Heijsteck comparants dochter en schoonzoon die in Waardenburg wilden komen wonen.
- Door Herbert Olofse Blom voor f 250 op 27-2-1737 voor Arien Cornelisse van Oijen gehuwd met comparants dochter Clara Blom die twee jaar in Waardenburg wilden wonen.
- Door Theodorus Melsing voor f 150 op 15e zomermaand 1810 voor zijn zwager A. van Dieden binnen Tuil te komen wonen.
- Door Daniel Murman voor f 150 op 11^e sprokkelmaand 1811 voor Jan Casper Vogel, landmeter voor het kadaster om binnen Tuil te komen wonen.
- Door Neeltje van den Anker, weduwe van Christoffel Drijver voor f 150 op de 11^e lentemaand 1811 voor J.J. van Leeuwen om binnen Tuil te komen.

Akten van indemniteit

- Kerkeraad van Ophemert d.d. 4-5-1732 voor Willem Huijbertse van Beesd, geboren te Ophemert, getrouwd met Marike Jans, geboren te Waardenburg. Hadden een zoon gedoopt in onze kerk [te Ophemert] genaamd Huijbert en nu allen wonende te Waardenburg.
- Bestuur heerlijkheid van Lith d.d. 5-2-1732 voor Tuenis Jansen, geboren en woonachtig te Lith, gehuwd met Adriaantje Dirks de Leeuw, geboren te Waardenburg.

- Gerecht van Est d.d. 2-3-1738 Cornelis Hermens van Erkell en kinderen geboren te Est in januari 1731 Hermen, oktober 1732 Tooniske en november 1734 Claes.
- Schout, buurmeester en gerechtslieden van Waardenburg d.d. 4-8-1740 voor Francois van Leerdam wonende onder 't Ambagt van t Huijs ten Dorp?
- E.K. van Doelant, secretaris te Rumpst, d.d. 13-10-1753 voor Dirk Cornelisse Versteegh is geboren te Rumpst, zoon van Cornelis Bastiane Versteegh en Maijke Dirckkse, beiden nog in leven.
- Kerkeraad van Buurmalsen d.d. 2-6-1754 voor Janneken Hol, vrouw van Huibert den Ruitter met haar twee kinderen Teunis en Jacoba.
- Kerkeraad Neerijnen d.d. 21-9-1754 voor Neeltjen van Esse.
- Kerkeraad van Deil d.d. 13-1-1757 voor Cornelis van Leeuwen.
- Schepenen van de heerlijkheid Helden d.d. 27-12-1758 voor Wilhelmus Wilms, zoon van Wilhelmi Wilms, geboren alhier, gehuwd met Mechtildis Bongaerts.
- Kerkeraad Tricht d.d. 16-5-1780 voor Anneke van der Woert en haar dochter Aletta van Dijk. Op 1-2-1789 aangevuld met Isaak van Dijk gedoopt 15-8-1784, kind van wijlen Andries van Dijk en Anneke van de Woert, voor de gemeente te Deil of waar dan ook ingeleverd.
- Kerkeraad Beusichem d.d. 1-11-1782 voor Andries van Dijk, gedoopt 6-1-1782. Op 3 oktober 1789 aangevuld met Hendrikje van Dijk.
- Diaconie van Haaften d.d. 4-2-1805 voor Arie van Haaften.
- Diaconie van Gameren d.d. 8-1-1805 voor Jenneke Kool.
- Kerkeraad Deil d.d. 15-3-1805 voor Johannes de Jong.
- Diaconie van Herwijnen d.d. 16-4-1805 voor Jacob van Mourik. Diaconie van Aalst d.d. op 20-11-1808 voor Cornelia van Balgoijen.
- Kerkeraad van Nootdorp d.d. 6e van de zomermaand 1810 voor Simon Ouwerkerk, oud ruim 24 jaar, vertrokken van Nootdorp naar Tuil.

Bron

- Archief van de dorpen Waardenburg en Neerijnen 1677-1811 inv.nr. 240 (Streekarchivariaat West-Betuwe).